

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 6

Fylke:

Rindfold

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

3dd

Emne:

Folkelige Musikinstrumenter

Bygdelag:

Oppskr. av:

Ragna Braadland

Gard:

Fr.

(adresse):

Fr. pr. Galden

G.nr. 84

Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Bolk A

SVAR

A. Instrumentet som det er spørsmål om er.

I Vanlig fele spillet av bygdefolk i over en
150 aar.VII Salmodikorn finnes i Fr. Grundesankning.
Det har senestbrøng. Med det følger "Ziffer-Moral-
bok" av Ludvig M. Hindemær, Cappelen
Forlag 1882. Christiania.IX a. I Fr. Grundesankning. 3dd. finnes en 45 cm.
lang Naverlure av Kognerover. Tross vidt i munnen
hitter den og i indre åpningen 8 cm. Naver-
baandet som luren er kullet av har paa
midten en bredde av 7 cm. Den er laget av Ole
Engelbrechts, Røedre, slik som disse bruktes
i hans barndom paa 1870 aarene. Naverlurer
kan bare brukes, naar de er ferske eller holdes
ferske i vann.IX b. "Gjærelure" finnes ogsaa i Fr. Grundesankning
3dd. Den er laget av to utvulde halvdeler av tre,
som blir limet sammen av bep. himmelene blev
dekket av bjerkenerver og hele luren heves sammen
med viljer. Det var faar paa hver gaard til bruk
for gjæring og under gjæring av bølger i
skogene til bruk under overfall av ulv og bjørn
eller for signal ved andre ulykker. Den var gjærel-
gurrens eneste naabne til forvar av buskaper.

2
Gaardsluktern var 1,20 m. lang. Pørels Luvornist
3 cm. i sin længde av 0,85 m., derpaa en avstikkende
udvidelse paa 35 cm. længde med et Luvornist paa
10 cm. Jeg husker at en gammel Mand paa
Glendekasa under Glende i Emmingdalen søgtes
lige til fods paa 1890 aarene laget slike Luvor.

c. Nei

d. Nei

e. Nei

XIV Mundharmonika har vært brukt i en 70-
80 aar av ungdommen og av enkelte spiller
med stor ferdighet.

Bolk B. Bzins instrument.

1. Gitar, lutt, Mandolin er almindelig i
bruk i Idde idag, særlig i forbindelse med de
starkt utbredte opbyggelses og vakkeres møter.

Saa har vært tilfallet i 70 aar Minnt.

Eppev "Erindringer" i Fr. Gundersens arkiv
fortæller Marie hos f. 1880 paa Saa i Idde, om sin
bestemor fra Hafsvid i Idde, at hun gikk med pindol
og skjød for at skremme graaben og bjørn. Der brukte
de agsaa lutt (3 m. lang?), krevet med ligger. Den
var hun svor til at blaase i. Hendes bror spille
klarinet for at skremme villdyrene. Dette var
billedet fra livet paa Hafsvid fort paa 1800 tallet.
Theist spill har fra 1870 aarene vært i utbredt bruk
og spilles av enkelte med stor virksomhet.

2. Instrumentene har vært brukt av bygdefolket.

3. Paa de bedre instrumenter blev spillet både
gamle og nye melodier.

Bolk C. har sin instrument og andre primitive
instrument.

3 Fr. Gundersens arkiv. Idde. finnes en krakkestrum-
me eller smalle til bruk med krakker og skjær.

- 111

Den har nærmest vært brugt som barneleik.
 Herestremmene var en 3-4 ganger større. Da
 ulv og bjørn var utryddet ble herre leidet
 en plage for de små surme liggende fjord-
 bruk i skogene, som inntil da bare hadde
 vært bebot for et enkelt eller inntil gjerdene.
 De bruktes herestremmene mot herdeflokkene
 som lagde sig på fjordveiene. Dette kan
 vidnes om av skurven av 1850 aarene og 1860 aarene.

B. Forhærende stortingsmand John Solberg
 Øberg i 1881 f. på Solberg i 1881.

Bolt A

1. Fiolin eller fle har vært bruket her i bygden i et par hundre aar.
2. Fele ble til at begynne med laget av mere - utdruge haandverkere, senere kom de fra England, hiepig. Fra Solbergs barndom for en 55 aar siden, huskes godt en slik haandwerker, som hetre Gustav Olm, oprindelig svensk kallare, dengang pinstampormand her. Han kunde reparere fioliner og bygge nye. Han laget ogsaa gitarer og hadde to sissner og en darrer, som spilte på disse instrumenter.
3. Gustav Olm laget sine fioliner av bjørk eller or i bund sider og hale, mens laker, som tydeligvis var det viktigste, maade være av gammelt kunstværktrau, gjerne fra to aar gamle husrommer vegger eller allehelst fra kirke rommer. Slipforvalle de gamle der. Salmodiken var bruket i angangs skolene. hangeleik var utjend.
4. e. Fiolinene blev spilt på med glederperler

4
sua velvoren med sørgeferder.

13. Solberg kjendte fra sine barndoms og ungdoms
Mange bygde spillere. Det var mest om-
gangs haandverkere som skomakere,
skreddere, salmakere, skinnfellmakere,
smekkere og smeder. Ved siden av sit gule
spilte de paa fute. De var gjerne overkuds-
mennesker med et spredende godt humør
og en ydelsen tilpassingsene.

Solberg har efter hukommelsen samlet og
faaet nedskrevet en del av den gamle
Musiken i Idet. Den er ogsaa spilt i
Opningssendingen et par ganger ledsaget
av et Orkestri av Solberg.